

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie K.H.
ukaranego za czyn z art. 116 § 1 k.w.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
na posiedzeniu w dniu 14 lutego 2025 r.,
kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie
z dnia 2 września 2021 r., sygn. akt II W 792/21,

**1. uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnia K.H. od
popęlnienia zarzucanego mu wykroczenia;**

2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

[WB]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem nakazowym z dnia 2 września 2021 r.,
w sprawie o sygn. akt II W 792/21 uznając obwinionego K.H. za winnego popełnienia
czynu polegającego na tym, że w dniu 18 kwietnia 2021 r. około godziny 19:55 w R.
przy ul. [...] przebywał w lokalu B. będąc podejrzanym o posiadanie choroby

zakaźnej COVID-19 nie przestrzegał zasad kwarantanny poprzez opuszczenie miejsca, w którym miał obowiązek odbywać kwarantannę, stanowiącego wykroczenie z art. 116 § 1 k.w. – skazał obwinionego na karę grzywny w wysokości 1000 zł, zaś na podstawie art. 119 § 1 k.p.w. zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w kwocie 170 zł.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 15 września 2021 roku, wobec braku sprzeciwu uprawnionych stron.

Kasację na korzyść obwinionego od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie art. 93 § 2 k.p.s.w. w zw. z art. 116 § 1 k.w. przez nieuzasadnione przyjęcie, że występują przesłanki do rozpoznania sprawy obwinionego K.H. w postępowaniu nakazowym i w konsekwencji wydanie w dniu 2 września 2021 r. wyroku nakazowego, na mocy którego został on uznany za winnego popełnienia w dniu 18 kwietnia 2021 r. wykroczenia z art. 116 § 1 k.w., pomimo, iż wynikające ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego okoliczności uzasadniały powzięcie wątpliwości zarówno co do okoliczności czynu i winy obwinionego, jak i jego podstaw prawnych w postaci zastosowania art. 116 § 1 pkt 1 k.w. w sytuacji, gdy czyn opisany we wniosku o ukaranie i ostatecznie przypisany K.H. nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i uniewinnienie obwinionego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, dlatego podlegała rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron, zgodnie z treścią art. 535 § 5 k.p.k.

Należy w pełni podzielić zarzut zawarty w kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich o rażącym naruszeniu przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie przepisów prawa procesowego, tj. art. 93 § 2 k.p.s.w. w zw. z art. 116 § 1 k.w.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wykroczenie z art. 116 § 1 k.w. w brzmieniu obowiązującym w czasie czynu i w czasie orzekania w niniejszej sprawie, popełnia ten, kto wiedząc o tym, że: (pkt 1) jest chory na gruźlicę, chorobę weneryczną lub inną chorobę zakaźną albo podejrzany o tę chorobę; (pkt 2) styka się z chorym na chorobę określoną w punkcie 1 lub z podejrzany o to, że jest chory

na gruźlicę lub inną chorobę zakaźną; (pkt 3) jest nosicielem zarazków choroby określonej w punkcie 1 lub podejrzanym o nosicielstwo, nie przestrzega nakazów lub zakazów zawartych w przepisach o zapobieganiu tym chorobom lub o ich zwalczaniu albo nie przestrzega wskazań lub zarządzeń leczniczych wydanych na podstawie tych przepisów przez organy służby zdrowia.

Zawarte w treści tego przepisu terminy w postaci: „choroba zakaźna”, „podejrzan o chorobę zakaźną” zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (dalej: u.z.z.z.). Definicja pojęcia „choroba zakaźna” została zawarta w art. 2 pkt 3 u.z.z.z. Z treści tego przepisu wynika, że jest to choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy, zaś za szczególny rodzaj chorób zakaźnych uznano w art. 2 pkt 4 choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne - są to choroby zakaźne łatwo rozprzestrzeniające się, o wysokiej śmiertelności, powodujące szczególne zagrożenie dla zdrowia publicznego i wymagające specjalnych metod zwalczania, w tym cholera, dżuma, ospa prawdziwa, wirusowe gorączki krwotoczne.

W art. 2 pkt 17 u.z.z.z. została zawarta definicja pojęcia „nosiciel”, którym jest osoba bez objawów choroby zakaźnej, w której organizmie bytują biologiczne czynniki chorobotwórcze, stanowiącą potencjalne źródło zakażenia innych osób. Natomiast pkt. 20 art. 2 u.z.z.z. definiuje pojęcie „podejrzan o chorobę zakaźną”, wskazując, że jest to osoba, u której występują objawy kliniczne lub odchylenia od stanu prawidłowego w badaniach dodatkowych, mogące wskazywać na chorobę zakaźną, zaś pkt 21 art. 1 ww. ustawy definiuje pojęcie „podejrzan o zakażenie”, którym jest osoba, u której nie występują objawy zakażenia ani choroby zakaźnej, ale która miała styczność ze źródłem zakażenia, a charakter czynnika zakaźnego i okoliczności styczności uzasadniają podejrzenie zakażenia (por. wyrok SN z dnia 18 marca 2022 r., V KK 72/22).

Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecnictwem Sądu Najwyższego, wskazane w art. 116 § 1 k.w. wykroczenia, mają charakter blankietowy, dla możliwości przypisania odpowiedzialności na podstawie tego przepisu niezbędne jest precyzyjne sformułowanie opisu czynu w treści wyroku, wskazujące wszystkie desygnaty poszczególnych znamion ustawowych wykroczenia

(zob. wyrok SN z dnia 10 października 2023 r., V KK 344/23; wyrok SN z dnia 9 maja 2023 r., III KK 118/23). Zatem podmiotem określonego w art. 116 § 1 k.w. wykroczenia może być wyłącznie osoba spełniająca wyszczególnione w tym przepisie kryteria.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy stwierdził jedynie, że K.H. w dniu 18 kwietnia 2021 r. około godziny 19:55 w R. przy ul. [...] przebywał w lokalu B., będąc podejrzanym o posiadanie choroby zakaźnej COVID-19, nie przestrzegał zasad kwarantanny poprzez opuszczenie miejsca, w którym miał obowiązek odbyć kwarantannę. W sprawie nie zostało sporządzone uzasadnienie wyroku, co utrudnia zweryfikowanie argumentacji sądu *meriti* w zakresie przyjętej przez niego kwalifikacji prawnej zachowania ukaranego. Niemniej jednak sam opis czynu przypisanego obwinionemu jest wystarczający do uznania, że sąd ten nie przeprowadził żadnych ustaleń faktycznych, co do wyczerpania przez obwinionego znamion określonych art. 116 § 1 k.w.

Należy w pełni podzielić stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, który jednoznacznie wskazał, że niewłaściwe jest obwinienie i ukaranie obwinionego o podejrzenie posiadania choroby zakaźnej w sytuacji, gdy zgodnie z definicją ustawową aby wypełnić znamiona wykroczenia z art. 116 § 1 pkt 1 k.w. powinien on przejawiać objawy kliniczne zakażenia lub odchylenia od stanu prawidłowego w badaniach dodatkowych, zaś w rzeczywistości nie tylko nie przejawiał on objawów klinicznych zakażenia, ale nadto przed przylotem do kraju wykonał on test na Covid, który dał wynik negatywny.

Wskazać również należy, na co trafnie wskazał skarżący, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby sąd rozważał na jakiej podstawie zarządzono względem ukaranego obowiązek poddania się kwarantannie. W dacie bowiem popełnionego przez ukaranego czynu obowiązywały dwa rozporządzenia - § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 491 z późn. zm.) oraz § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 512 z

późn. zm.) - dające podstawę do nałożenia na jednostkę przekraczającą granicę państwową obowiązku poddania się kwarantannie. Niezależnie od powyższego, wskazać jednoznacznie należy, że z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że obowiązek odbycia kwarantanny przez osoby powracające do kraju został ustanowiony w drodze aktu rangi podstawowej, co prowadzi do naruszenia art. 41 ust. 1 oraz art. 52 ust. 1 Konstytucji RP, gwarantujących obywatelom wolność osobistą oraz wolność poruszania się po terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ograniczenie tych wolności może bowiem nastąpić wyłącznie w ustawie (zob. wyrok SN z dnia 29 kwietnia 2022 r., V KK 43/22). Zauważyć trzeba zatem, że nałożenie takiego obowiązku w drodze jednej z ww. decyzji, narusza Konstytucję RP, co tym samym prowadzi do wniosku, że osoba, która nie zastosowała się do tego obowiązku, nie powinna zostać ukarana. Podkreślić również należy, że brak jest ustawowej podstawy prawnej, aby stosować kwarantannę wobec osoby, tylko z tego powodu, że przebywała ona za granicą.

Kierując się powyższą argumentacją Sąd Najwyższy uznał kasację za oczywiście zasadną (art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.), a skazanie obwinionego za oczywiście niesłuszne (art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.) i w konsekwencji uchylił zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnił K.H. od popełniania zarzucanego mu wykroczenia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w., obciążając nimi Skarb Państwa.

[WB]

[l.n]